

PROTOKOL O HODNOCENÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE posudek oponenta

Práci předložil(a) student(ka): Kristýna Staňková

Název práce: Mapování životních cest lidí s Downovým syndromem

Oponoval (*u externích oponentů uveďte též adresu a funkci ve firmě*): Tomáš Hirt, Ph.D. (KSA FF ZČU)

1. CÍL PRÁCE (*uvedte, do jaké míry byl naplněn*):

Posuzovaná práce sleduje dva cíle: 1. "Identifikovat sociální bariéry a inhibitory sociálního začleňování osob s Downovým syndromem" a 2. "Porovnat žitou realitu dvou vybraných věkových kohort lidí s Downovým syndromem". Druhý cíl je formulován v návaznosti na cíl první, přičemž obou bylo dosaženo na základě vlastního řemeslně dobře zpracovaného výzkumu, který vychází z teorie životních drah a z konceptu sociálního vyloučení. Třebaže cíle byly v zásadě naplněny, obsahuje práce na úrovni myšlenkových východisek určité problematické momenty týkající se konceptualizace samotného Downova syndromu, prezentace historických souvislostí zacházení s lidmi s DS i teoretických východisek.

2. OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ (*náročnost, tvůrčí přístup, proporcionalita teoretické a vlastní práce, vhodnost příloh apod.*):

V úvodní části práce autorka poněkud zkratkovitým a zjednodušujícím způsobem na základě pohledu jediné autorky (Mužáková, 2016, 2019, 2020) představuje, jak bylo s osobami s Downovým syndromem nakládáno v Československu před rokem 1989. Podobně se vypořádává i s obdobím po roce 1989, v rámci kterého na základě jediného zdroje z oblasti speciální pedagogiky (Slowík, 2016) představuje na necelých třech stranách změny a současnou situaci v oblasti vzdělávání, zaměstnanosti a sociálních služeb ve vztahu k lidem s DS. Při vymezení Downova syndromu autorka používá koncept "mentálního postižení", pod který DS v rozporu se současnou odbornou literaturou podřazuje. DS je dnes spíše definován jako neurovývojová porucha s genetickým podkladem, přičemž genová exprese na úrovni chromozómu 21 podle nedávných výzkumů významně podléhá epigenetickým mechanismům. Snížené rozumové schopnosti, které jsou uváděny jako hlavní znak "mentálního postižení", nejsou nutnou průvodní charakteristikou lidí s DS. Teorie životních drah, která je klíčovým východiskem výzkumu, je představena adekvátně, avšak z textu není jasné, jakým způsobem byly určeny "domény life-course", podle nichž je strukturována kapitola 7.2., neboť v teoretické kapitole 3.1. jsou rozlišeny fáze životních drah a nikoli domény. Koncept sociálního začleňování autorka prezentuje na základě jeho použití ve znění zákonných norem, nikoli na základě odborné literatury. Je s podivem, že v kapitole 5 "Shrnutí teoretických východisek" autorka znovu představuje DS coby mentální postižení, ačkoli v rámci výzkumu reálně jako své teoretické východisko využívá koncept životních drah a koncept sociálního začleňování.

Výzkumný design je přiměřený výzkumným otázkám, v kapitolách 6-7 je vhodně použita metodologie přehledně popsána, srovnávání dvou věkových kohort je provedeno korektně na základě identifikace

bariér a inhibitorů jejich sociálního začleňování. Interpretace uvedená v kapitole 8 je členěná dle “lifecourse domén” a přináší zajímavý obraz změny, ke které v posledních dekáдах došlo v rámci životních podmínek lidí s DS a v rámci jejich žité zkušenosti.

3. FORMÁLNÍ ÚPRAVA (*jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, přehlednost členění kapitol, kvalita tabulek, grafů a příloh apod.*):

Jazyková úprava práce je podprůměrná, a to gramaticky i stylisticky. Text obsahuje mnoho pravopisných chyb a formulačních nepřesností, které čtenáři komplikují porozumění. Použití autorského plurálu je legitimní, avšak jedná se o spíše zastaralou formou psaní odborného textu. Apelativní “mykání” ve stylu “Musíme si uvědomit...” (např. str. 12) považuji za nepatřičné vybočení z žánrového rámce. Co se týká práce se zdroji, používá autorka odkazy v závorkách na konci odstavce, a to často bez uvedení uvozovek v textu, díky čemuž není jasné, kde citovaná či parafrázovaná myšlenka začíná, resp. co pochází z odkazovaného zdroje a co je tvrzením autorky. Tabulky v textu a přílohy jsou v pořádku.

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE (*celkový dojem z bakalářské práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek apod.*):

Z bakalářské práce Kristýny Staňkové mám rozporuplný dojem, kvalita jednotlivých částí je kolísavá a jako celek práce nedrží dobře pohromadě. Výzkumná část je zdařilejší než teoreticky a historicky orientované pasáže. Oceňuji zřetel k oblasti sociálních služeb pro lidi s DS.

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ (*jedna až tři*):

Uveďte, na základě jakých zdrojů identifikujete sledované “lifecourse domény”? A z jakého důvodu považujete pro interpretaci životních souvislostí lidí s DS doménu politické participace?

6. NAVRHOVANÁ ZNÁMKA (*výborně, velmi dobře, dobře, nedoporučuji k obhajobě*):

velmi dobře - dobře

Datum: 23. 5. 2024

Podpis: